

Sự lãnh đạo của các Đảng ủy Sư đoàn bộ binh, Quân đội nhân dân Việt Nam trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật hiện nay

NGUYỄN THANH TUẤN

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng; Email: thanhantuan239184@gmail.com

Tóm tắt: Nhiều năm qua, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật (PBGDPL) ở các sư đoàn bộ binh trong Quân đội nhân dân Việt Nam đã được nhận thức đầy đủ, sâu sắc và có nhiều chủ trương, biện pháp lãnh đạo sát, đúng, thiết thực, hiệu quả. Vì vậy, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật đã đạt được những kết quả quan trọng, trực tiếp góp phần xây dựng các đảng bộ sư đoàn bộ binh (SĐBB) trong sạch vững mạnh, các SĐBB vững mạnh toàn diện, $\square$ mẫu mực, tiêu biểu $\square$. Tuy nhiên, công tác PBGDPL vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế nhất định. Trong tình hình mới, để đáp ứng được yêu cầu xây dựng Quân đội và các sư đoàn bộ binh $\square$ tinh, gọn, mạnh $\square$, phát huy vai trò là lực lượng nòng cốt trong công tác PBGDPL, cần tăng cường hơn nữa sự lãnh đạo của các đảng ủy SĐBB trong công tác PBGDPL.

Từ khóa: Đảng ủy sư đoàn bộ binh trong Quân đội; chất lượng lãnh đạo; công tác phổ biến, giáo dục pháp luật.

Đảng ta luôn đặc biệt coi trọng xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật nhất là công tác PBGDPL, coi đây $\square$ là một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong việc tăng cường quản lý xã hội bằng pháp luật⁽¹⁾, $\square$ là yêu cầu đòi hỏi khách quan của công cuộc đổi mới và phát triển đất nước trong điều kiện hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng sâu rộng⁽²⁾.

Các SĐBB là lực lượng chiến đấu chủ lực của Quân đội, lực lượng nòng cốt tham gia công tác PBGDPL, vận động nhân dân chấp hành pháp luật ở cơ sở, góp phần quan trọng phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, xây dựng địa bàn đóng quân vững mạnh. $\square$ Công tác phổ biến, giáo dục pháp luật là trách nhiệm của cấp ủy, chính ủy, chính trị viên, người chỉ huy các cấp⁽³⁾ ở các SĐBB, là biện pháp quan trọng nhằm trang bị kiến thức, nâng cao ý thức tôn trọng, chấp hành, bảo vệ và thực thi pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội cho mọi quân nhân; góp phần quan trọng nâng cao sức mạnh tổng hợp, khả năng chiến đấu của đơn vị.

Trong những năm qua, quán triệt và thực hiện nghiêm các quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng; chính sách, pháp luật của Nhà nước; Đề án của Chính phủ; Nghị quyết của Quân ủy Trung ương; hướng dẫn của Tổng cục Chính trị; Nghị quyết của

Đảng ủy các quân khu, quân đoàn; chỉ đạo, hướng dẫn của Cục Chính trị, các cơ quan chức năng, Hội đồng phối hợp PBGDPL cấp trên, Đảng ủy các SĐBB đã nhận thức đầy đủ, sâu sắc và đề cao trách nhiệm, tập trung lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan, đơn vị thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác PBGDPL, xây dựng cơ quan, đơn vị vững mạnh toàn diện. Vì vậy, công tác PBGDPL đã đạt được những kết quả rất quan trọng. Nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng đối với việc chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội, quy định của đơn vị không ngừng được nâng lên. Nội dung, hình thức, phương pháp PBGDPL cho quân nhân ở các sư đoàn được đổi mới mạnh mẽ, từng bước đi vào chiều sâu, đạt hiệu quả thiết thực, gắn công tác PBGDPL với các biện pháp quản lý hành chính, duy trì kỷ luật, kỷ cương và quan tâm, chăm lo đời sống của cán bộ, chiến sĩ. Các cuộc vận động, các phong trào thi đua hướng vào chấp hành pháp luật, kỷ luật, bảo đảm an toàn giao thông, xây dựng nền nếp chính quy được duy trì nghiêm túc, có sức lan tỏa mạnh mẽ. Nền nếp, chế độ kiểm tra, đánh giá kết quả học tập chính trị, PBGDPL được duy trì chặt chẽ, hiệu quả. Kịp thời sơ, tổng kết, rút kinh nghiệm trong công tác PBGDPL ở các SĐBB. Ý thức

và hành vi chấp hành pháp luật, kỷ luật của quân nhân không ngừng được nâng lên, tư tưởng của đa số cán bộ, chiến sĩ ở các sư đoàn ổn định, yên tâm công tác, gắn bó xây dựng đơn vị; nội bộ đoàn kết thống nhất, phát huy tốt những giá trị, nét đẹp văn hóa quân sự, phẩm chất, hình ảnh □Bộ đội Cụ Hồ□ trong thời kỳ mới.

Tuy nhiên, công tác PBGDPL của một số SDBB vẫn còn bộc lộ những hạn chế, tồn tại nhất định. Sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo công tác PBGDPL của một số cấp ủy chưa được tập trung đúng mức; nội dung, phương thức lãnh đạo công tác PBGDPL có thời điểm chưa toàn diện, đồng bộ, chậm đổi mới. Đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật có thời điểm chưa phát huy tốt vai trò, trách nhiệm. Công tác bảo đảm cơ sở vật chất, phương tiện cho hoạt động PBGDPL còn hạn chế. Một số nội dung, hình thức, biện pháp PBGDPL cho quân nhân còn chưa toàn diện, chậm đổi mới, chưa sát với thực tiễn nên chất lượng, hiệu quả chưa cao. Mức độ chuyển biến và ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật chưa nghiêm, còn vi phạm kỷ luật nghiêm trọng đến mức phải xử lý.

Từ thực tiễn trên, để tăng cường sự lãnh đạo của các Đảng ủy SDBB trong Quân đội đối với công tác PBGDPL hiện nay, cần tập trung thực hiện đồng bộ các giải pháp sau:

Một là, tăng cường lãnh đạo nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể, lực lượng đối với công tác phổ biến, giáo dục pháp luật ở các SDBB.

Đây là giải pháp có vị trí, ý nghĩa rất quan trọng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật ở các SDBB. Trước hết, các đảng ủy sư đoàn phải thường xuyên lãnh đạo, chỉ đạo đẩy mạnh giáo dục, tuyên truyền, nghiên cứu, học tập quan điểm, đường lối, nghị quyết của Đảng; chính sách, pháp luật của Nhà nước, Đề án của Chính phủ, nghị quyết, chỉ thị, kết luận của Quân ủy Trung ương, Tổng cục Chính trị, đảng ủy quân khu, quân đoàn, các cơ quan chức năng và Hội đồng phối hợp PBGDPL cấp trên về công tác PBGDPL. Tạo sự chuyển biến mạnh mẽ cả về nhận thức và trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng trực thuộc đảng bộ SDBB, đội ngũ cán bộ chủ trì, người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên, đội ngũ cán bộ, đảng viên, báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật, quân nhân chuyên nghiệp, hạ sĩ quan, binh sĩ về công tác

PBGDPL, về yêu cầu đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác PBGDPL ở đơn vị.

Các đảng ủy SDBB lãnh đạo, chỉ đạo coi trọng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, giáo dục pháp luật, giữ vững định hướng chính trị trong tiến hành công tác PBGDPL. Nâng cao bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, nhất trí tin tưởng vào đường lối, quan điểm của Đảng, gìn giữ, phát huy bản chất cách mạng, truyền thống vẻ vang của dân tộc, của Đảng, của Quân đội và các SDBB cho đội ngũ cấp ủy viên, cán bộ chủ trì, đảng viên và quần chúng trong đơn vị. Đấu tranh mạnh mẽ chống các quan điểm sai trái thù địch, tư tưởng cơ hội, thực dụng, cá nhân; ngăn chặn, phòng, chống, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống; hiện tượng vi phạm pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội, quy định của đơn vị, nâng cao ý thức tự giác tuyệt đối chấp hành kỷ luật, pháp luật, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

Để nâng cao nhận thức của các chủ thể, lực lượng, cần thường xuyên tiến hành tốt các hình thức, biện pháp như: Đổi mới nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, giáo dục các chuyên đề pháp luật; cải tiến, nâng cao chất lượng sinh hoạt của các tổ chức; tập huấn bồi dưỡng nâng cao kiến thức năng lực về công tác PBGDPL và công tác xây dựng cấp ủy, tổ chức đảng các cấp; thông qua các hoạt động thực tiễn nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, xây dựng chính quy, rèn luyện kỷ luật và thực hiện các nội dung, hình thức trong công tác PBGDPL của các tổ chức, lực lượng theo chức năng, chức trách, nhiệm vụ đảm nhiệm; thông qua công tác kiểm tra, giám sát về lãnh đạo thực hiện công tác PBGDPL và thực hiện các nhiệm vụ của các cơ quan, đơn vị; làm tốt sơ, tổng kết, rút kinh nghiệm về lãnh đạo thực hiện công tác PBGDPL và thực hiện các nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị.

Hai là, đổi mới nội dung, phương thức lãnh đạo công tác phổ biến, giáo dục pháp luật của các đảng ủy SDBB trong Quân đội.

Các đảng ủy SDBB cần tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo giữ vững định hướng chính trị tư tưởng trong công tác PBGDPL; nghiên cứu, tuyên truyền, quán triệt quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, Đề án của Chính

phủ, các nghị quyết, chỉ thị, kết luận, quy định của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, đảng ủy quân khu, quân đoàn về công tác PBGDPL tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong nhận thức, trách nhiệm của đội ngũ cấp ủy viên, cán bộ chủ trì, đảng viên và quần chúng trong cơ quan, đơn vị.

Lãnh đạo, chỉ đạo đổi mới đồng bộ, toàn diện chương trình, kế hoạch, nội dung, hình thức PBGDPL bảo đảm bám sát thực tiễn, đặc điểm đối tượng của từng cơ quan, đơn vị; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác PBGDPL. Lãnh đạo xây dựng, củng cố, kiện toàn các lực lượng nòng cốt, chuyên trách tiến hành PBGDPL. Lãnh đạo công tác phối hợp với cấp ủy, chính quyền địa phương, đoàn thể và các cơ quan, đơn vị đóng quân trên địa bàn trong tiến hành công tác PBGDPL. Lãnh đạo công tác bảo đảm huy động các nguồn lực, quản lý, sử dụng kinh phí, cơ sở vật chất bảo đảm cho công tác PBGDPL hoạt động hiệu quả ở các SĐBB.

Tiếp tục đổi mới, hoàn thiện phương thức lãnh đạo của các đảng ủy SĐBB nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả lãnh đạo công tác PBGDPL. Đảng ủy SĐBB cần vận dụng đa dạng các hình thức, biện pháp như: Ra nghị quyết lãnh đạo công tác PBGDPL; lãnh đạo thông qua hệ thống tổ chức đảng, hệ thống chỉ huy các cấp; lãnh đạo bằng công tác tuyên truyền, vận động, giáo dục, thuyết phục cán bộ, chiến sĩ trong đơn vị; lãnh đạo thông qua phát huy vai trò của các cơ quan chức năng, các tổ chức quần chúng, Hội đồng quân nhân, Hội đồng phối hợp PBGDPL và đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật; lãnh đạo thông qua phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên nhất là cấp ủy viên, cán bộ chủ trì các cấp; lãnh đạo bằng công tác kiểm tra, giám sát, khen thưởng, kỷ luật tổ chức đảng, đảng viên.

Ba là, lãnh đạo nâng cao chất lượng đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật đáp ứng yêu cầu công tác phổ biến, giáo dục pháp luật ở các SĐBB.

Các đảng ủy SĐBB lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng, phát huy vai trò của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật đáp ứng yêu cầu là lực lượng nòng cốt, chuyên trách trong tiến hành công tác PBGDPL. Tập trung lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật đảm bảo số lượng đủ, cơ cấu hợp lý, chất lượng ngày càng

cao, có đủ phẩm chất, năng lực, phương pháp tác phong công tác, uy tín, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trước mắt và cơ bản lâu dài.

Trước tiên, cần đảm bảo số lượng, cơ cấu đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật phù hợp. Số lượng báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật cần được kiện toàn đủ theo đúng Quy chế của Tổng cục Chính trị, phù hợp với tổ chức biên chế của đơn vị, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ công tác PBGDPL ở các SĐBB hiện nay. Cơ cấu đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật cần đảm bảo hợp lý, đồng bộ, cân đối về các yếu tố: Tuổi quân, tuổi đời, tuổi nghề, cấp bậc, vùng miền, lĩnh vực, trình độ học vấn, chức danh...

Về phẩm chất, báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật cần có lập trường, quan điểm đúng đắn, bản lĩnh chính trị vững vàng, trung thành với mục tiêu, lý tưởng và sự nghiệp cách mạng của Đảng; có ý thức tổ chức kỷ luật cao, đặc biệt là kỷ luật phát ngôn; có phẩm chất đạo đức tốt, tinh thần trách nhiệm cao; nhiệt tình, tâm huyết với nghề, gương mẫu về đạo đức, lối sống, có uy tín trong tập thể. Về năng lực, báo cáo viên, tuyên truyền viên pháp luật cần có trình độ lý luận chính trị, kiến thức khoa học xã hội nhân văn, kiến thức về khoa học quân sự; kiến thức pháp luật; có khả năng tiếp nhận và xử lý thông tin; có phương pháp trình bày bài nói; có phương pháp tuyên truyền, vận động, thuyết phục quần chúng và khả năng đối thoại. Về tác phong, báo cáo viên tuyên truyền viên pháp luật cần chủ động, sáng tạo trong công việc; có tác phong dân chủ, sâu sát thực tế, cụ thể, tỉ mỉ; gần gũi quần chúng; nói đi đôi với làm; có lý có tình; giải quyết tốt các mối quan hệ.

Bốn là, lãnh đạo phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, lực lượng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật ở các SĐBB.

Đối với phòng Chính trị và Hội đồng phối hợp PBGDPL các SĐBB cần kịp thời nghiên cứu, quán triệt sự chỉ đạo, hướng dẫn của cơ quan chức năng và hội đồng phối hợp PBGDPL quân khu, quân đoàn, tình hình thực tiễn đơn vị, kết quả hoạt động PBGDPL ở đơn vị, tham mưu, đề xuất cho đảng ủy, chỉ huy sư đoàn xác định nội dung, biện pháp lãnh đạo nâng cao chất lượng công tác PBGDPL. Đồng thời, trực tiếp giúp chỉ huy sư đoàn xây dựng, ban hành kế hoạch, hướng dẫn, chỉ đạo, kiểm tra các cơ

quan, đơn vị trong quán triệt, triển khai thực hiện kế hoạch, hướng dẫn công tác PBGDPL của sư đoàn; công tác quản lý, duy trì chế độ nền nếp tuyên truyền, PBGDPL của đơn vị. Trong đó, tập trung kiểm tra về nhận thức, trách nhiệm của cán bộ chủ trì, lực lượng nòng cốt trực tiếp tiến hành công tác PBGDPL; chất lượng các chủ trương, biện pháp, kế hoạch, chương trình PBGDPL và sự chuyển biến của quân nhân về nhận thức, hành vi, khả năng thực thi pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội và quy định của đơn vị.

Đối với cấp ủy, chỉ huy cấp đại đội, tiểu đoàn, trung đoàn. Đây là các chủ thể trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức tiến hành công tác PBGDPL cho quân nhân ở đơn vị. Đảng ủy, chỉ huy, các cơ quan chức năng và Hội đồng phối hợp PBGDPL sư đoàn thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức quán triệt cho các chủ thể, trước hết cấp ủy, chỉ huy cấp đại đội, tiểu đoàn, trung đoàn nắm chắc nhiệm vụ, vị trí, vai trò, tầm quan trọng, thuận lợi, khó khăn trong tiến hành công tác PBGDPL; bồi dưỡng phương pháp, kinh nghiệm tiến hành cho các chủ thể trực tiếp tiến hành PBGDPL, nhất là cán bộ chủ trì các đại đội, tiểu đoàn, trung đoàn. Tăng cường chỉ đạo, hướng dẫn cấp ủy, chỉ huy cấp đại đội, tiểu đoàn, trung đoàn trong lãnh đạo, xây dựng kế hoạch và tổ chức tiến hành công tác PBGDPL cho quân nhân ở đơn vị chặt chẽ, bảo đảm đồng bộ, thống nhất, đạt chất lượng, hiệu quả cao. Làm tốt công tác kiểm tra, giám sát cấp ủy, chỉ huy các đại đội, tiểu đoàn, trung đoàn trong lãnh đạo, chỉ đạo, xây dựng kế hoạch và tổ chức tiến hành công tác PBGDPL; gắn trách nhiệm của cán bộ chủ trì các đại đội, tiểu đoàn, trung đoàn với kết quả công tác PBGDPL.

Đối với tổ chức quần chúng, hội đồng quân nhân. Đây là các tổ chức đại diện cho quyền làm chủ của các đoàn viên, hội viên và quân nhân trong đơn vị. Thông qua hoạt động của các tổ chức này, giáo dục cho các thành viên nhận thức đúng về vai trò, tầm quan trọng của pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định đơn vị; tích cực học tập nâng cao nhận thức, trách nhiệm, tích cực tu dưỡng, rèn luyện, chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội. Theo đó, cần tập trung phát huy vai trò của Ban chấp hành Đoàn, Hội phụ nữ, Hội đồng quân nhân trong hướng dẫn và tổ chức cho mọi quân nhân, đoàn viên, hội viên quán triệt và thực hiện nghiêm các chủ trương, đường lối

của Đảng, pháp luật Nhà nước, kỷ luật Quân đội, nghị quyết của các cấp ủy đảng, chỉ thị, mệnh lệnh của người chỉ huy, quy chế, quy định của đơn vị; tập trung đổi mới công tác tuyên truyền, giáo dục với nhiều hình thức, biện pháp phong phú, linh hoạt như tổ chức có chất lượng, hiệu quả các buổi tọa đàm, trao đổi, diễn đàn thanh niên, phụ nữ tìm hiểu về pháp luật, kỷ luật, thông qua đó nâng cao nhận thức, trách nhiệm của đoàn viên, hội viên, quân nhân trong chấp hành pháp luật, kỷ luật.

Năm là, tăng cường kiểm tra, giám sát, rút kinh nghiệm hoạt động lãnh đạo công tác PBGDPL của các đảng ủy SDBB.

Đảng ủy, Ủy ban Kiểm tra đảng ủy sư đoàn cần tăng cường kiểm tra, giám sát cấp ủy, tổ chức đảng cấp dưới, đội ngũ cán bộ, đảng viên trong lãnh đạo, chỉ đạo công tác PBGDPL. Tăng cường giám sát người chỉ huy trong chỉ đạo, điều hành công tác PBGDPL. Tập trung chỉ đạo kiểm tra những cơ quan, đơn vị có vấn đề phức tạp, dễ nảy sinh tiêu cực. Tăng cường kiểm tra, giám sát việc chấp hành quy chế, quy định, chế độ, nền nếp trong công tác PBGDPL của quân khu, quân đoàn, sư đoàn.

Quản lý chặt chẽ tình hình chính trị nội bộ, nắm chắc diễn biến tư tưởng, thái độ chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống của đội ngũ cán bộ, đảng viên, quân chúng trong cơ quan, đơn vị. Thường xuyên rút kinh nghiệm hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo công tác PBGDPL của cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ chủ trì, các cơ quan chức năng và Hội đồng phối hợp PBGDPL các cấp nhằm phát huy ưu điểm, khắc phục khuyết điểm; kiên quyết xử lý nghiêm những tập thể, cá nhân thiếu trách nhiệm, vi phạm pháp luật, kỷ luật trong công tác PBGDPL./.

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2003), *Chỉ thị số 32-CT/TW*, ngày 09/12/2021 của Ban Bí thư *Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của cán bộ, nhân dân*, Hà Nội.

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2007), *Kết luận số 74-TB/TW*, ngày 11/5/2007 của Ban Bí thư *Về tiếp tục thực hiện Chỉ thị 32-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng (Khóa IX) về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của cán bộ, nhân dân*, Hà Nội.

(3) Bộ Quốc phòng (2016), *Thông tư số 42/TT-BQP*, ngày 30/03/2016 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng *Về quy định công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong Bộ Quốc phòng*, Hà Nội.